

Herkenbaarheid van wegcategorieën Hoe kan het beter?

Wegmarkering en rijrichtingscheiding kunnen weggebruikers helpen bij het herkennen van wegcategorieën. Maar ook informatie over de betekenis van vormgeving is van groot belang. Dit is de conclusie van het recent verschenen SWOV-rapport Herkenbaarheid van overgangen tussen wegcategorieën.

Herkenbaarheid van wegen verwijst naar de mate waarin de functie van een weg door weggebruikers als zodanig wordt herkend. Correcte herkenning wekt de juiste verwachtingen, leidt tot voorspelbaar gedrag, en draagt daarmee bij aan de verkeersveiligheid. De vormgeving van een weg speelt daarbij een belangrijke rol. De SWOV heeft een aantal studies uitgevoerd naar de herkenbaarheid van wegen en met name de overgangen tussen wegcategorieën.

Foto's

In een eerste studie zijn de huidige ontwerpvarianten volgens de Richtlijn Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (EHK) in foto-series aan de deelnemers aan het onderzoek gepresenteerd. Elke serie bestond uit vijf foto's van een overgang: op de eerste twee foto's is de eerste weg afgebeeld, gevolgd door een foto

van een kruispunt en twee foto's van de tweede weg; de vormgeving van wegvakken varieerde in wegmarkering en rijrichtingscheiding. Om na te gaan of het verstrekken van informatie over de betekenis van EHK kan bijdragen aan een betere herkenbaarheid van overgangen, kreeg de helft van de proefpersonen van tevoren informatie over de betekenis van de markering volgens de EHK-richtlijnen, de andere niet.

De aanwezigheid van de groene markering en de fysieke rijrichtingscheiding blijkt een belangrijk kenmerk te zijn voor het opmerken van de overgang tussen stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen, hoewel kantmarkering het enige kenmerk is dat stroomwegen van gebiedsontsluitingswegen onderscheidt. De groene markering blijkt het meest onderscheidende kenmerk te zijn, mits de weggebruiker

wordt geïnformeerd over de betekenis daarvan. Extra informatie draagt bij aan een betere herkenbaarheid van overgangen.

Animatiefilmpjes

De tweede studie bestaat uit animatiefilmpjes waarin een overgang van een wegcategorie naar een andere wegcategorie is te zien. Vanuit het oogpunt van een bestuurder is in de filmpjes te zien dat er over een weg wordt gereden, bij een kruispunt rechts wordt afgeslagen en de automobilist op een andere weg terecht komt. De proefpersonen beantwoorden na ieder filmpje vragen over hun verwachting van de toegestane snelheid en de toegestane overige verkeersdeelnemers op de weg vóór het kruispunt en de weg ná het kruispunt.

Tussen de filmpjes werden het type overgang, het type kruispunt en het type wegvak gevarieerd en daarnaast kreeg de helft van de proefpersonen alleen overgangen te zien van een hogere- naar een lagere orde weg (van 100 naar 80 km/uur of van 80 naar 60 km/uur), en de helft kreeg alleen overgangen te zien van

een lagere- naar een hogereordeweg (dus van 60 naar 80 km/uur of van 80 naar 100 km/uur).

Als het gaat om de overgang tussen een stroomweg en een gebiedsontsluitingsweg blijkt zowel een ongelijkvloerse kruising als een groene markering op de stroomweg de herkenbaarheid van deze overgangen aanzienlijk te verbeteren. Het blijkt onwenselijk om de groene markering weg te laten, omdat hiermee te weinig onderscheid tussen een gebiedsontsluitingsweg en een stroomweg ontstaat. De overgang tussen een erftoegangsweg en een gebiedsontsluitingsweg wordt op zichzelf redelijk goed herkend. Het toepassen van unieke kruispunten (voorrangskruispunten in plaats van rotondes) kan helpen de herkenbaarheid te vergroten. Ook het niet

aanbrengen van kantmarkering op de erftoegangsweg kan helpen de overgang extra herkenbaar te maken. Uiteraard mag niet omwille van de herkenbaarheid voor een aantoonbaar onveilig ontwerp worden gekozen.

Niet alleen vormgeving

Informatie blijkt een belangrijke rol te spelen bij het herkennen van overgangen. Wanneer men bekend is met een bepaald wegtype of hier informatie over heeft gekregen, wordt een overgang beter herkend. Omdat mensen fouten blijken te maken bij het herkennen van bepaalde wegcategorieën, zou hieraan meer aandacht moeten worden gegeven in de communicatie over de weginrichting naar weggebruikers.

Over herkenbaarheid zijn de volgende SWOV-rapporten verschenen:

J. Mesken et al. (2010) [Herkenbaarheid van overgangen tussen wegcategorieën](#); De rol van wegbelijning en kruispunttypen. R-2010-27.

R. Brouwer et al. (2008) [Herkenbaarheid van categorieovergangen in infrastructuurontwerp](#); Literatuurstudie naar richtlijnen en kennis ten aanzien van categorieovergangen, met name op kruispunten. R-2008-9.

L. Aarts & R. Davidse. (2006) [Herkenbare vormgeving van wegen](#); Eindrapport van de herkenbaarheidsprojecten in het SWOV-programma 2003-2006. R-2006-18.

L. Aarts et al. (2006) [Herkenbaar wegontwerp en rijgedrag](#); Een rijsimulatorstudie naar herkenbaarheid van gebiedsontsluitingswegen buiten de bebouwde kom. R-2006-17.